

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Сумський національний аграрний університет
Освітня програма	37221 Агрономія
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	201 Агрономія

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

15.01.2021 р.

Справа № 0623/АС-20

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 20 "Аграрні науки та продовольство" у складі:

Василь Лопушняк – головуючий,
Бутко Микола Олександрович,
Вовк Стах Осипович,
Геник Ярослав Вячеславович,
Гончарова Олена Вікторівна,
Пастухов Валерій Іванович,
Роман Васишин,
Сатарова Тетяна Миколаївна,

за участі запрошених осіб:

Подгаєцький Анатолій Адамович – гарант ОП,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Сумський національний аграрний університет
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	37221
Назва ОП	Агрономія
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Спеціальність	201 Агрономія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 8, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

ОНП має сформульовані цілі, спрямовані на підготовку висококваліфікованого, конкурентоспроможного фахівця - доктора філософії, здатного до самостійної науково-дослідницької, педагогічно-організаційної та практичної діяльності в агрономії. Цілі ОНП відповідають місії та стратегічним цілям діяльності ЗВО, зазначеним у Стратегії розвитку. Відобразити інноваційний напрям змісту ОНП, її реалізацію щодо прогнозування і запобігання проблемам розвитку аграрної галузі у регіональному та глобальному контекстах відповідно до місії Університету. Точніше представити особливості (унікальність) ОНП, оскільки "...поєднувати наукову роботу з практичною діяльністю..." не може бути унікальністю ОНП.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

ОНП і НП враховує інтереси здобувачів ВО під час формування загальних і фахових компетентностей. У ЗВО відповідно до Положення про освітні програми, передбачено процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОНП. Виконання цих процедур регламентується Положенням про проєктні групи та групи забезпечення з розроблення і супроводження освітніх програм, Положенням про систему забезпечення якості вищої освіти. Розроблення та моніторинг здійснює проектна група, до якої залучаються стейкхолдери. Відповідно до цілі ОНП передбачається, що основними місцями працевлаштування є заклади вищої освіти, науково-дослідні установи НАН України, НААН України, аграрні підприємства, до структури яких входять наукові підрозділи, коледжі, тощо. Як зазначено у звіті ЕГ, у процесі формулювання цілей і ПРН ОНП враховано інтереси та пропозиції стейкхолдерів, в тому числі професійних спільнот (зокрема, Українського товариства генетиків і селекціонерів ім. М. І. Вавилова; ГО «Українське товариство ґрунтознавців та агрохіміків»; Національного екологічного центру України).

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

Стандарт вищої освіти відсутній, однак враховано проєкт Стандарту, а також вимоги НРК для 8 кваліфікаційного рівня освіти.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Обсяг освітньої складової ОНП складає 57 кредитів (100%), зокрема 15 кредитів (26%) передбачено для вивчення вибіркових дисциплін, перелік яких представлений на сайті, а також наведений у НП. НП передбачено з ВБК, у переліку в НП є 18 ВБК (на сайті 17, у змісті ОНП - 19), що забезпечує їх достатньо великий вибір здобувачами ВО. Однак, потребує уточнення обсяг освітньої складової ОНП, оскільки у НП передбачено 50 тижнів теоретичного навчання.

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Зміст ОНП має чітку структуру і включає необхідні обов'язкові та вибіркові компоненти. Обов'язкові освітні компоненти дозволяють досягти цілей ОНП, ПРН та компетентностей, що підтверджується матрицями відповідності. Перелік навчальних дисциплін за ОНП та робочі програми для основних і вибіркових дисциплін представлено у відкритому доступі. У робочих програмах по всім дисциплінам в доступній для здобувачів формі представлено детальну інформацію щодо їх змісту, структури та системи. Навчальні плани представлені на сайті факультету. Для аспірантів-іноземців весь необхідний матеріал у наявності англійською мовою. Здобувачам ВО на офіційному сайті надано детальну інформацію – путівник щодо успішного виконання завдань та завершення ОНП.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Зміст ОНП відповідає предметній області спеціальності «Агрономія». Представлений перелік дисциплін, робочі програми, структурно-логічна схема побудови освітнього процесу забезпечують формування фахових компетентностей. Тематика наукових досліджень ОНП відповідає тематиці робіт факультету агротехнологій та природокористування та розроблена з метою сприяння здатності інтегрувати теоретичні знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах.

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обов'язку, передбаченому законодавством

Формування ІОТ здобувачів ВО передбачено ОНП, зокрема через обрання наукового керівника, теми наукового дослідження, індивідуального вибору дисциплін. Здобувачі реалізують право вибору навчальних дисциплін згідно Положення про організацію освітнього процесу та Положення про організацію вивчення навчальних дисциплін вільного вибору, Положення про кредитно-трансфертну систему організації навчального процесу. Перелік ВБК є у широкому доступі (потребує деякого уточнення їхня кількість), процедури вибору чіткі і зрозумілі та є у вільному доступі. Можливість формування ІОТ також забезпечується отриманням здобувачем неформальної освіти, що передбачено нормативною базою ЗВО.

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

ОНП та НП передбачають практичну підготовку здобувачів ВО, яка інтегрована у процес реалізації ОНП. Особливістю ОНП є виконання польових досліджень, що підтверджується щороку комісією з приймання дослідів. Весь процес пов'язаний із технологічними особливостями вирощування культур та практичними навичками здобувача. Особливістю ОНП є те, що окремі складові власних наукових досліджень здобувачі виконують під час практичних занять із дисциплін професійної підготовки. Практична підготовка передбачає проведення власних аналізів рослин, ґрунту, моделювання технологічних процесів на лабораторній базі, створеній у ЗВО, в тому числі у рамках виконання міжнародних наукових проектів. Складовою практичної підготовки за ОНП є також набуття компетентностей, пов'язаних з педагогічною діяльністю, що реалізується під час вивчення таких дисциплін, як «Комунікації в науковому середовищі», «Організація і методика проведення навчальних занять», а також через проходження педагогічної практики (4,0 кредити ЄКТС).

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

ОНП передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills) під час вивчення дисциплін циклу загальнонаукової підготовки. Здобувачі ВО розвивають навички комунікації, креативності, емоційний інтелект, уміння формувати власну думку, презентаційні навички та інші шляхом участі в загальнонаціональних та міжнародних конференціях, семінарах, круглих столах, Днях поля тощо. Педагогічна практика також забезпечує розвиток уже сформованих соціальних навичок.

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

Професійний стандарт із ОНП відсутній.

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

Підготовка здобувачів за ОНП розрахована на 4 роки, розподіл навантаження поданий у НП у Графіку навчального навантаження. Потребує пояснення збоку ЗВО невідповідність запланованої кількості освітньої складової ОНП (57 кредитів ЄКТС) і обсягом кредитів, відведених на теоретичне навчання.

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Відповідно до Положення щодо організації та проведення навчання за дуальною системою, ця форма навчання впроваджується і на третьому рівні вищої освіти, зокрема для навчання аспірантів-іноземців. Із метою поєднання теорії і практики, освіти й виробництва та для підвищення якості підготовки з урахуванням вимог роботодавців проводиться залучення професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців до проведення аудиторних занять; залучення роботодавців до перегляду ОНП та навчальних планів; проходження підвищення кваліфікації викладачів на базі діючих підприємств і організацій; проходження педагогічної практики здобувачами вищої освіти.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Правила прийому на навчання за ОНП оприлюднені на офіційному веб-сайті ЗВО. На сторінці аспірантури є повна інформація щодо Правил прийому до аспірантури та програми вступних іспитів. У правилах прийому чітко прописано умови вступу, перелік вступних іспитів. Наведено перелік міжнародних сертифікатів із іноземної мови, які зараховуються замість вступного іспиту до аспірантури з іноземної мови. Дискримінаційних положень не виявлено.

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

Особам, які вступають до аспірантури з іншої галузі знань (спеціальності), що не відповідає ОНП, за рішенням Приймальної комісії можуть бути призначені додаткові вступні випробування, які передують вступним іспитам із іноземної мови та спеціальності. Знання та вміння, продемонстровані вступниками до аспірантури на вступних випробуваннях зі спеціальності, оцінюються за 100-бальною шкалою. Вступники, які набрали менш як 60 балів, позбавляються права участі в конкурсі. Зміст вступного фахового іспиту є відповідним базовому рівню вищої освіти (магістр, спеціаліст).

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Визнання результатів навчання, отриманих у інших ЗВО регулюється Положенням про організацію освітнього процесу, Положенням про реалізацію права студентів на академічну мобільність, які регламентують діяльність ЗВО щодо організації академічної мобільності здобувачів. Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, зокрема під час академічної мобільності, є доступними для всіх учасників освітнього процесу та дотримуються під час реалізації ОНП. За вступу до аспірантури іноземних громадян, існує процедура визнання диплому, отриманого в закордонному закладі вищої освіти.

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У ЗВО розроблений проект Положення про порядок визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, де чітко прописано порядок і процедуру визнання результатів навчання отриманих у неформальній освіті. Серед здобувачів ВО за ОНП практики визнання результатів, отриманих у неформальній освіті не було.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Форми та методи навчання й викладання регламентовані Положенням про організацію освітнього процесу, Положенням про систему забезпечення якості вищої освіти. Реалізація студентоцентрованого підходу до навчання та викладання забезпечується через залучення до оновлення змісту ОНП шляхом опитування, формування ІОТ. У ЗВО дотримуються принципів академічної свободи, що забезпечує самостійність і незалежність учасників освітнього процесу під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової та/або інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова та творчості, поширення знань і інформації, проведення наукових досліджень і використання їх результатів.

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

Під час реалізації ОНП поєднуються навчання та дослідження згідно Положення про організацію освітнього процесу. Аспіранту призначається науковий керівник, обирається тема дисертаційної роботи, що відповідає загальній тематиці відділу та місії й стратегії Університету. Ця складова програми формується у вигляді індивідуального плану наукової роботи аспіранта і є складовою частиною навчального плану. В ОК і ВБК є дисципліни, які відповідають стратегії та місії ЗВО, забезпечують набуття компетентностей. Викладачі проводять наукові дослідження та мають наукові публікації в контексті змісту навчальних дисциплін за ОНП. За звітний період НПП кафедр факультету у співавторстві зі здобувачами опубліковано 25 статей у міжнародних базах даних Scopus та Web of Science, більше 100 статей у фахових та 20 у закордонних наукових виданнях; більше 40 тез доповідей на міжнародних конференціях, 5 монографій, 10 навчальних посібників. Здобувачі мають змогу апробувати власні наукові результати на наукових конференціях, симпозиумах, семінарах і щорічних науково-практичних конференціях на базах провідних наукових установ.

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Оновлення змісту ОНП і освітніх компонентів на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі відбувається щорічно. Процедура перегляду/оновлення змісту освітніх компонентів ОНП здійснюється за ініціативи проєктної групи на основі узагальненої інформації, отриманої через опитування стейкхолдерів. Після цього оновлені робочі програми навчальної дисципліни (силабуси) та навчально-методичні комплекси обговорюються на засіданні відповідної кафедри і затверджуються деканатом. Відповідно до Положення про планування та облік навантаження науково-педагогічних працівників, норма часу на оновлення освітніх компонентів становить до 50% від часу, передбаченого на створення цих компонентів. Однак, наповнення силабусів сучасною літературою, зокрема власними навчальними посібниками, монографіями, публікаціями у фахових виданнях є недостатнім, особливо з урахуванням високої публікаційної активності НПП. До оновлення змісту освітніх програм залучались стейкхолдери, які надавали свої рекомендації з її покращення змісту ОНП.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

ЗВО розвиває міжнародні зв'язки через участь у міжнародних програмах академічної мобільності, збільшення кількості навчальних програм, розроблених за участю і на основі досвіду провідних закордонних університетів, відповідно до Концепції освітньої діяльності. Співпраця зі закордонними партнерами реалізується за різними змістовними напрямками з використанням різноманітних організаційних форм, зокрема академічної мобільності, участі в міжнародних конференціях, семінарах, «круглих столах», реалізації спільних освітніх програм і участі у різних міжнародних наукових і освітніх організаціях. Викладачі мають можливість проходження наукового стажування за напрямком своїх досліджень. Університет виступає активним учасником проєктів Erasmus+. На ОНП навчається 8 здобувачів з-за кордону. Усі учасники освітньо-наукового процесу мають безкоштовний доступ до міжнародних наукометричних баз Scopus та Web of Science.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Згідно Положення про організацію освітнього процесу, Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії та доктор наук, Положення про систему забезпечення якості вищої освіти для оцінювання навчальних досягнень здобувачів у межах навчальних дисциплін застосовуються такі види контролю: поточний, рубіжний (модульний), підсумковий, що дозволяє об'єктивно та системно оцінювати знання здобувачів за сумою накопичених рейтингових балів. Інформація про методи та форми контролю наведена в робочих програмах, є доступною для ознайомлення на офіційному веб-сайті. Для спрощення системи інформування здобувачів щодо змісту навчальних дисциплін НПП розробляють силабуси. Атестація наукової складової регламентована Положенням про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня ДФ та ДН та Тимчасовим положенням про порядок атестації здобувачів ступеня PhD. Обов'язковим є щорічне звітування аспірантів на засіданні кафедри, відділу, лабораторії чи іншого підрозділу (наукової установи). Проміжна атестація відбувається двічі на рік. Також проводиться приймання польових дослідів комісією створеною наказом ректора, а результати заслуховують на засіданні Вченої ради факультету та розміщують на сторінці факультету. Підсумкова атестація відбувається у формі захисту дисертаційної роботи.

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 201 «Агрономія» (PhD) відсутній. Атестація здобувачів вищої освіти регламентована Тимчасовим положенням про порядок атестації здобувачів ступеня доктор філософії, розробленим на основі Постанови КМ України від 06.03.2019 р. №167 «Про проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» та Постанови КМ України від 23.03.2016 р. №261 «Про порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)». ОНП враховує вимоги Проекту стандарту.

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, оприлюднені у відкритому доступі, а також охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження. Правила проведення контрольних заходів регламентовані відповідними положеннями. ЕГ відзначає, що під час ознайомлення з документацією Інституту та співбесід із стейкхолдерами з'ясовано, що конфліктних ситуацій, апеляцій і оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів на цій ОНП виявлено не було, однак радить ЗВО виокремити розділ у Положенні про організацію освітнього процесу, або розробити окреме положення, яке б врегулювало конфліктні ситуації, процедури апеляцій та оскарження результатів контрольних заходів.

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

Нормативною базою визначено чітку та зрозумілу політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності: Кодекс академічної доброчесності, Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату, Положення про порядок перевірки академічних та наукових текстів на унікальність. Також для здобувачів на офіційному сайті розміщено алгоритм дій щодо перевірки наукових праць на унікальність тексту. Для визначення рівня проінформованості здобувачів щодо принципів академічної доброчесності ЗВО проводить анкетування, за результатами якого 96% опитаних знайомі з поняттям академічної доброчесності, процесом перевірки робіт на плагіат. Також здобувачі залучаються до заходів, спрямованих на популяризацію принципів академічної доброчесності, серед яких тренінги, круглі столи, вебінари. Здобувачами було зазначено про участь у вебінарі 15 жовтня «Запобігання плагіату перед публікацією в наукових журналах, які індексуються SCOPUS, WoS» організованим Асоціацією університетів Казахстану. Варто зазначити, що ЗВО став фіналістом відбіркового етапу проекту з академічної доброчесності Academic IQ. Здобувачі отримують інформацію щодо академічної доброчесності також в межах навчальної дисципліни «Організація підготовки наукових публікацій та написання дисертації». Технологічними інструментами протидії порушенням академічної доброчесності є спеціальні програмні засоби Unicheck та StrikePlagiarism.com, через який проводиться перевірка на наявність тестових запозичень. Прикладів

порушення академічної доброчесності особами, які здійснюють наукове керівництво та НПП, які забезпечують освітній процес за ОНП, а також серед здобувачів ВО не встановлено.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

Академічна та професійна кваліфікація викладачів, що задіяні до реалізації ОНП, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та ПРН. Підготовку за фахом проводять провідні НПП випускових кафедр факультету агротехнологій та природокористування, які мають ступінь доктора наук і досвід практичної роботи, який відповідає спеціальності 201 «Агрономія», а такої науковій публікації. НПП постійно підвищують кваліфікацію згідно Положення про організацію та проведення підвищення кваліфікації та стажування педагогічних працівників, Положення про підвищення кваліфікації та стажування. У викладачів ОНП наявні наукові публікації, що індексуються у базах Scopus та Web of Science. Більшість викладачів мають сертифікати щодо рівня знання іноземної мови і володіють іноземними мовами, що забезпечує реалізацію ОНП на високому міжнародному рівні. ЗВО сприяє постійному підвищенню рівня знання мов, викладанню дисциплін англійською мовою, закордонним стажуванням викладачів, активній участі у міжнародних проєктах та конференціях.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

Конкурсний відбір викладачів ОНП здійснюється згідно Порядку проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів). Із урахуванням вимог чинного законодавства про працю України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», підзаконних нормативних актів, розроблено Статут та Правила внутрішнього трудового розпорядку Університету. Згідно цього документу, конкурс на заміщення посади НПП оголошується не пізніше, ніж через два місяці після набуття посадою статусу вакантної. Оголошення про конкурс, терміни й умови його проведення публікуються на офіційному веб-сайті. Також розміщуються на інших веб-ресурсах. Процедури конкурсного відбору НПП є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації ОНП.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

До розробки ОНП було залучено зовнішніх стейкхолдерів. Залучення роботодавців сприяє покращанню якості підготовки здобувачів вищої освіти, оновленню змісту ОНП та освітніх компонентів з урахуванням тенденцій розвитку галузі та потреби ринку праці, допомагає реалізації права здобувачів вищої освіти на академічну мобільність.

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

ЗВО залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців, а також залучення здобувачів до виробничих процесів у навчальних цілях. Це дозволяє здобувачам наукового ступеня ознайомитися зі специфікою роботи інших установ, а керівництву цих установ – потенційним роботодавцям – підібрати із числа здобувачів ВО майбутніх співробітників.

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми, проходження стажування, підвищення кваліфікації, а також численні програми підвищення кваліфікації з іншими організаціями в Україні та за кордоном. Професійний розвиток викладачів враховується під час укладання контракту з науково-педагогічним працівником. Викладачі мотивовані та займаються власним професійним розвитком на регулярній основі, не лише у межах формальних курсів підвищення кваліфікації. У ЗВО наявна система моніторингу рівня професіоналізму викладачів через щорічне оцінювання їх педагогічної та професійної діяльності в контексті дотримання вимог. Підвищення кваліфікації та стажування НПП проводиться відповідно складеному графіку. На регулярній основі співробітники університету відвідують виставки, на яких можуть ознайомитися з провідними технологіями та перейняти досвід інших науковців.

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

В ЗВО створено систему заохочення розвитку викладацької майстерності, яка має як матеріальну, так і нематеріальну складову. В якості матеріального заохочення колективним договором передбачено можливість преміювання, встановлення надбавок до посадового окладу. Положенням про організацію оплати праці передбачено надбавку за викладання навчальних дисциплін однією із мов країн ЄС. Заохочення нематеріального характеру, які передбачені нормативними документами університету є подяка ректора, представлення співробітника до державних нагород і почесних звань тощо. Для визначення кращих співробітників в університеті встановлена рейтингова система оцінки діяльності НПП, щорічно проводиться конкурс на кращу випускову кафедру та кращого викладача. На сайті закладу викладачам надаються відомості про можливості проходження підвищення кваліфікації за кордоном за напрямком навчально-наукової діяльності. Певною мірою розвиток викладацької майстерності стимулюється через оплату закордонних відряджень викладачів на навчально-методичні семінари та науково-практичні конференції. Для академічного та професійного розвитку викладачів із підвищення знання іноземних мов залучаються викладачі-волонтери носії мови. Заклад сприяє інтеграції наукових працівників у міжнародний науковий простір через стимулювання читання лекцій на базі установ-партнерів, компенсує викладачам і здобувачам витрат на друкування в журналах, віднесених до науково-метричних баз Scopus, Web of Science.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

ЗВО відзначається потужною матеріально-технічною базою, обладнану сучасними технічними засобами. Профільні кафедри виконують НТР на основі фінансування МОН України. Результатом чого є покращення матеріально-технічної бази кафедр, забезпеченість навчальних приміщень мультимедійними дошками для проведення лекційних і практичних занять, функціонує комп'ютерний клас, є безкоштовний доступ до мережі Інтернет (Wi-Fi). Фінансові та матеріально-технічні ресурси ЗВО забезпечують досягнення визначених ОНП цілей і ПРН. Всі ОК забезпечені навчально-методичними матеріалами. ЗВО має доступ до електронних наукових баз Scopus і Web of Science, забезпечений програмним інструментарієм, необхідним для проведення наукових досліджень, а також засобами для проходження педагогічної практики (мультимедійна установка з аудіо забезпеченням, ноутбук LENOVO). На сервері ЗВО розміщено ліцензійні програми: Statisticv.10, MapInfov.11, Corel Drowx6 v.16.4.1.1281. Для здобувачів створений зал електронних видань, а також організована послуга електронної доставки документів. Для успішного оволодіння іноземними мовами обладнано лінгафонно-методичний кабінет на 25 робочих місць зі спеціалізованим програмним забезпеченням, персональними комп'ютерами тощо. Для практичної підготовки студентів є навчально-наукова виробнича база, власне навчально-дослідне господарство з площею землекористування 2,6 тис. га. У ЗВО функціонують оснащені сучасним обладнанням лабораторії екологічного землеробства та природокористування, навчальна лабораторія клонального та мікророзмноження рослин, лабораторія насіннезнавства, центр точного землеробства, смарт-полігон як складова центру точного землеробства, лабораторія агрохімічних досліджень, лабораторія ґрунтознавства, центр колективного користування, лабораторія функціональної діагностики рослин, лабораторія ПЛР-діагностики тощо.

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

ЗВО забезпечує вільний доступ викладачів і здобувачів ВО до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та наукової діяльності в межах освітньо-наукової програми. Здобувачі і викладачі мають право на безоплатне користування бібліотекою, інформаційними фондами, навчальною, науковою та спортивною базами університету, вільний доступ до електронних наукових баз даних Scopus і Web of Science, мережі Wi-Fi. Здобувачі та НПП мають можливість користуватися лабораторним обладнанням, використовувати ресурси дослідного поля. Здобувачі ВО мають можливість безкоштовно публікуватися у науковому збірнику «Вісник Сумського національного аграрного університету», Серія «Агрономія і біологія», внесеному до переліку наукових фахових видань України (категорії «Б») у галузі біологічних наук (091 «Біологія»), природничих наук (101 «Екологія») і сільськогосподарських наук (201 «Агрономія»).

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

Здобувачі ВО проходять регулярні та цільові інструктажі перед заняттями та роботою з обладнанням, небезпечними речовинами тощо. В ЗВО є відділ охорони праці, медпункт. На території університету обмежено рух транспорту, здійснюється патрулювання. Діє соціально-психологічна служба. Здобувачі ВО забезпечуються місцями в гуртожитках. Для дозвілля введено в експлуатацію новий студентський центр; оснащено тренажерну залу сучасними спортивними об'єктами різноманітної спрямованості, відремонтовано їдальню, діє Центр культури та мистецтва.

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

Для організаційної та інформаційної підтримки здобувачів на веб-сайті ЗВО у вільному доступі розміщується інформація про освітній процес: нормативно-правова база, тексти ОНП за роками оновлення, розклад занять, навчальні плани, перелік і анотації вибіркових дисциплін, навчально-методичні комплекси. Детальне ознайомлення з переліком дисциплін та їх змістом відбувається шляхом надання відповідної інформації викладачами, а також через сайт, де наявні силабуси та навчальні програми дисциплін. Позитивним моментом у комунікації ЗВО зі студентом є створення Путівника здобувача, у якому представлено рекомендації стосовно підготовки дисертаційної роботи та алгоритми дій у різних ситуаціях, які можуть відбуватись протягом навчання на ОНП. Заклад, через відділ міжнародних зв'язків консультує здобувачів щодо програм академічної мобільності, відповідно укладеним угодам про співробітництво між ЗВО та партнерами. Наукова бібліотека забезпечує вільний доступ до документів, періодичних видань та навчально-методичного забезпечення на основі повного задоволення інформаційних потреб студентів. Детальна інформація про всі заходи, які відбуваються в ЗВО, є у постійному доступі на офіційній сторінці СНАУ та в соціальних мережах. Здобувачі освіти отримують консультації з питань професійної діяльності безпосередньо у викладачів, консультації юриста. Навчання проводиться у сучасних лабораторіях, які відповідають вимогам підготовки докторів філософії. Матеріально-технічне забезпечення університету та кафедр, за якими закріплені навчальні дисципліни, відповідає всім нормативам та вимогам з підготовки здобувачів ВО.

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

В ЗВО розроблено комплекс заходів, які передбачено в Концепції освітньої діяльності, Положенні про організацію інтегрованого навчання осіб з особливими освітніми потребами для реалізації права на освіту для осіб із особливими освітніми потребами. В ЗВО проведено обстеження будівель та прилеглої до них території з метою визначення доступності навчальних приміщень для осіб із особливими освітніми потребами та інших маломобільних груп населення. Дотримано вимог нормативно-правових документів, що регулюють забезпечення доступності навчальних приміщень для осіб із інвалідністю та інших маломобільних груп населення, облаштовано пандуси. На ОНП особи з особливими освітніми потребами не навчаються.

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

ЗВО послідовно дотримується визначених процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОНП на основі Положення про освітні програми, Положення про проектні групи та групи забезпечення з розроблення і супроводження освітніх програм, Положення про систему забезпечення якості вищої освіти. Зміст ОНП переглядається і оновлюється щорічно. з активним залученням стейкхолдерів та забезпеченням інформативності та відкритості цього процесу.

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

Залучення роботодавців до процесу періодичного перегляду змісту ОНП врегульоване Положенням про експертні ради роботодавців. Така діяльність здійснюється через організацію засідань робочих груп, проведення зустрічей зі здобувачами ВО, в тому числі в рамках днів поля, де є можливість проаналізувати результати їхньої науково-освітньої діяльності та надати відповідні рекомендації.

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

За ОНП випуску ще не було. Однак у ЗВО і на факультеті практикується моніторинг кар'єрного шляху випускників, проводяться щорічні зустрічі випускників минулих років. Випускники залучаються до проведення конференцій, днів поля, різних святкових і урочистих заходів, обговорення змісту освітніх програм тощо.

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

У ЗВО розроблена система забезпечення якості освіти, яка вчасно реагує на виявлені недоліки і систематично забезпечує вдосконалення змісту освітніх програм. Положенням про систему забезпечення якості вищої освіти передбачена багаторівнева система контролю, за якою ОНП переглядаються та узгоджуються проектною групою, випусковою кафедрою, деканом факультету, навчальним відділом, радою із забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти, Вченою радою Університету, що дозволяє на кожному етапі вчасно виявити певну невідповідність. Періодичний моніторинг задоволеності здобувачами ВО змістом та реалізацією ОНП забезпечує можливість вчасного реагування на недоліки.

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Акредитація ОНП «Агрономія» здійснюється вперше. Однак, було проаналізовано акредитаційні висновки освітніх програм інших спеціальностей і освітніх ступенів у ЗВО, які проходили акредитацію за новою процедурою, а також враховані результати акредитації чеської агенції якості.

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Визначені чіткі і зрозумілі правила та процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є у вільному доступі на інфоресурсах та послідовно дотримуються під час реалізації ОНП. Права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу регулюються Статутом та низкою нормативних документів і положень.

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

Проєкт ОНП «Агрономія» є на офіційному сайті ЗВО у відкритому доступі.

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

На офіційному сайті ЗВО розміщено інформацію про ОНП в обсязі, достатньому для інформування відповідних зацікавлених сторін та суспільства. Також створена окрема сторінка для іноземних здобувачів, де вони також можуть ознайомитись із ОНП, робочими програмами та навчальними планами.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

Зміст ОНП відповідає науковим інтересам здобувачів ВО і забезпечує повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності. У ЗВО сформовано критичну масу висококваліфікованих НПП - дослідників, які спільно працюють в одному напрямку наукового пошуку. кількість НПП за ОНП достатній, щоб сформувати для здобувачів 4-го року навчання разові спеціалізовані ради.

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

Наукове керівництво здобувачами за ОНП здійснюють провідні науковці профільних кафедр. Теми дисертаційних робіт аспірантів дотичні науковій діяльності та кваліфікації їх наукових керівників та тематиці НДР відповідної кафедри. Інформація щодо напрямів наукової діяльності, публікацій наукових керівників, участь у міжнародних конференціях представлена у відкритому доступі.

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

ЗВО забезпечує безперешкодний доступ до найновішого обладнання науково-дослідних лабораторій для наукових досліджень. Доступність до інформаційних ресурсів забезпечується за рахунок систематичного оновлення бібліотечного фонду, безкоштовним доступом до баз Scopus і Web of Science. Здобувачі беруть участь у виконанні наукової тематики на замовлення виробництва, що дозволяє покривати значну частину витрат на проведення власних наукових досліджень, на безоплатній основі мають змогу публікувати результати наукових досліджень у фаховому виданні – Віснику СНАУ категорії "Б", брати участь у щорічних наукових конференціях ЗВО.

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

У закладі реалізуються можливості щодо залучення здобувачів ВО до міжнародної академічної спільноти за використанням різноманітних організаційних форм: від студентської мобільності, участі в міжнародних конференціях, семінарах, круглих столах, до реалізації спільних освітніх програм і участі у проєктах різних міжнародних наукових організацій. Діяльність ЗВО на міжнародному освітньому просторі фокусується на довготривалих програмах і проєктах, які покликані забезпечити підвищення якості освітньої та наукової діяльності до рівня світових стандартів. У 2018 році ЗВО отримав ліцензію та статус екзаменаційного центру Pearson, що дає можливість проводити міжнародні іспити для підтвердження майже всіх рівнів володіння англійською мовою від A1 до C1 та видавати сертифікати міжнародного зразку, дозволивши здобувачам долучитись до міжнародної академічної спільноти і брати участь у міжнародних конференціях. У рамках реалізації спільного проєкту міжнародної грантової програми ЕРАЗМУС + СA2 у СНАУ створена Лабораторія екологічного землеробства та природокористування і аспірант Ольга Бакуменка пройшла стажування з питання вивчення методик лабораторних аналізів у м. Терамо (Італія). Долучення аспірантів спеціальності 201 «Агрономія» до міжнародної академічної спільноти відбувається через наукових керівників та наукові публікації. Публікаційна активність наукових керівників і здобувачів ВО є на високому рівні.

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

Наукові керівники здобувачів беруть активну участь у дослідницьких проєктах, зокрема за державною тематикою ПНД НААН України, на замовлення виробництва, в тому числі й міжнародних компаній, а також міжнародних наукових та освітніх проєктах. За результатами виконання науково-дослідних робіт публікуються наукові статті, в тому числі й у журналах, які входять до наукометричних баз, тези, матеріали доповідей тощо. Результати досліджень практично впроваджуються у виробництво.

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

ЗВО забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та здобувачів ВО, зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності. Нормативною базою ЗВО визначено чітку та зрозумілу політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, на офіційному сайті розміщено алгоритм дій щодо перевірки наукових праць на унікальність тексту, проводиться регулярне анкетування стосовно поінформованості та дотримання академічної доброчесності.

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Відобразити інноваційний напрям змісту ОНП, її реалізацію щодо прогнозування і запобігання проблемам розвитку аграрної галузі у регіональному та глобальному контекстах відповідно до місії Університету. Точніше представити особливості (унікальність) ОНП, оскільки "...поєднувати наукову роботу з практичною діяльністю..." не може бути унікальністю ОНП.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Активізувати видання власних підручників, посібників, рекомендацій для освітньої складової ОНП. Доповнити списки рекомендованої літератури робочих програм навчальних дисциплін власними публікаціями. Привести у відповідність Графік навчального процесу та обсяг теоретичного матеріалу відведений на реалізацію змісту освітньої складової ОНП. Забезпечити розширення можливостей щодо формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів ВО за рахунок зняття обмежень на мінімальну кількість здобувачів у групі під час вибору ОК.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Забезпечити наявність ОНП у Каталогі освітніх програм (ОСВІТНІ ПРОГРАМИ ФАКУЛЬТЕТУ АГРОТЕХНОЛОГІЙ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ) на офіційному сайті ЗВО. Перезараховувати здобувачам за ОНП, які мають практику викладання у закладах освіти, педагогічну практику (як компетенцію набуту поза межами реалізації ОНП).

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Поширити практику опитування щодо рівня задоволеності методами і формами навчання на здобувачів ВО за ОНП, а також забезпечити вільний доступ до їх результатів. Усунути обмеження мінімальної кількості осіб під час вибору навчальних дисциплін для забезпечення можливості розвитку індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів ВО. Забезпечити наповнення силабусів посиленнями на сучасну літературу, зокрема власні навчальні посібники, монографії, статті фахових видань.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Активізувати оновлення робочих програм навчальних дисциплін щодо критеріїв оцінювання та форм контрольних заходів. Для спрощення системи інформування здобувачів щодо змісту та цілей навчальних дисциплін розробити силабуси та забезпечити їх доступ на сайті закладу. Розробити окреме положення щодо врегулювання конфліктних ситуацій, процедури апеляцій та оскарження результатів контрольних заходів.

Критерій 6. Людські ресурси

Систематизувати роботу щодо залучення професіоналів-практиків, роботодавців до проведення аудиторних занять із фахових дисциплін, використовуючи в тому числі платформи для online-навчання.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Забезпечити на веб-ресурсах широке інформування освітньої спільноти щодо особливостей реалізації освітніх заходів за ОНП в умовах карантину, запровадження та дотримання у ЗВО протиепідемічних заходів. Розробити окреме положення щодо врегулювання конфліктних ситуацій, розглянувши дії щодо запобігання та врегулювання конфліктів, де сторонами конфлікту виступають здобувач - керівник, здобувач - викладач, керівник - викладач.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Вдосконалити форми анкетування для роботодавців і випускників, що дозволить залучати стейкхолдерів різних регіонів України та світу до процесу вдосконалення ОНП. Забезпечити вільний доступ до систематизованої інформації щодо пропозицій стейкхолдерів стосовно вдосконалення змісту ОНП та її реалізації. Забезпечити проведення на регулярній основі засідань рад роботодавців та залучення професіоналів-практиків до проведення лекційних занять.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Привести у відповідність документи, які стосуються змісту ОНП (наприклад, НП на 2020 -2021 рр. на сайті і НП представлений у акредитаційній справі тощо). У Каталог освітніх програм факультету додати ОНП, яка акредитується. Разом із текстом проекту ОНП вказати електронну адресу, куди всі зацікавлені учасники освітнього процесу можуть надсилати свої зауваження та коментарі щодо змісту ОНП.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рекомендовано посилити участь здобувачів ВО у виконанні проєктів, зокрема міжнародних, для активізації публікаційної активності здобувачів у виданнях, що входять до наукометричних баз даних, зокрема Scopus s WoS.

4. Додатки

Відсутні

***

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні GER і результати голосування членів GER є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні GER так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні GER

ЛОПУШНЯК ВАСИЛЬ ІВАНОВИЧ